

Bài 2

CÓ TRÁCH NHIỆM VỀ VIỆC LÀM CỦA MÌNH

I – MỤC TIÊU

Học xong bài này, HS biết :

- Mỗi người cần phải có trách nhiệm về việc làm của mình.
- Bước đầu có kĩ năng ra quyết định và thực hiện quyết định của mình.
- Tán thành những hành vi đúng và không tán thành việc trốn tránh trách nhiệm, đổ lỗi cho người khác.

II – TÀI LIỆU VÀ PHƯƠNG TIỆN

– Một vài mẩu chuyện về những người có trách nhiệm trong công việc hoặc dũng cảm nhận lỗi và sửa lỗi.

– Bài tập 1 được viết sẵn trên giấy khổ lớn hoặc trên bảng phụ.

– Thẻ màu để dùng cho hoạt động 3, tiết 1.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

Tiết 1

Hoạt động 1 : Tìm hiểu truyện *Chuyện của bạn Đức*

* *Mục tiêu :* HS thấy rõ diễn biến của sự việc và tâm trạng của Đức ; biết phân tích, đưa ra quyết định đúng.

* *Cách tiến hành*

1. GV cho HS đọc thầm và suy nghĩ về câu chuyện. Sau đó yêu cầu 1 – 2 HS đọc to truyện cho cả lớp cùng nghe.

2. HS thảo luận cả lớp theo ba câu hỏi trong SGK.

3. GV kết luận : Đức vô ý đá quả bóng vào bà Doan và chỉ có Đức với Hợp biết. Nhưng trong lòng Đức tự thấy phải có trách nhiệm về hành động của mình và suy nghĩ tìm cách giải quyết phù hợp nhất... Các em đã đưa ra giúp Đức một số cách giải quyết vừa có lí, vừa có tình. Qua câu chuyện của Đức, chúng ta rút ra điều cần ghi nhớ (trong SGK).

4. GV mời 1 – 2 HS đọc phần *Ghi nhớ* trong SGK.

Hoạt động 2 : Làm bài tập 1, SGK

* *Mục tiêu :* HS xác định được những việc làm nào là biểu hiện của người sống có trách nhiệm hoặc không có trách nhiệm.

* *Cách tiến hành*

1. GV chia HS thành các nhóm nhỏ.

2. GV nêu yêu cầu của bài tập 1, gọi 1 – 2 HS nhắc lại yêu cầu của bài tập.

3. HS thảo luận nhóm.

4. GV mời đại diện nhóm lên bảng trình bày kết quả thảo luận.

5. GV kết luận :

– (a), (b), (d), (g) là những biểu hiện của người sống có trách nhiệm ; (c), (đ), (e) không phải là biểu hiện của người sống có trách nhiệm.

– Biết suy nghĩ trước khi hành động, dám nhận lỗi, sửa lỗi ; làm việc gì thì làm đến nơi đến chốn,... là những biểu hiện của người có trách nhiệm. Đó là những điều chúng ta cần học tập.

Hoạt động 3 : Bày tỏ thái độ (bài tập 2, SGK)

* *Mục tiêu :* HS biết tán thành những ý kiến đúng và không tán thành những ý kiến không đúng.

* *Cách tiến hành*

1. GV lần lượt nêu từng ý kiến ở bài tập 2.
2. HS bày tỏ thái độ bằng cách giơ thẻ màu (theo quy ước).
3. GV yêu cầu một vài HS giải thích tại sao lại tán thành hoặc không tán thành ý kiến đó.
4. GV kết luận :
 - Tán thành ý kiến (a), (đ) ;
 - Không tán thành ý kiến (b), (c), (d).

Hoạt động tiếp nối : Chuẩn bị cho trò chơi đóng vai theo bài tập 3, SGK.

Tiết 2

Hoạt động 1 : Xử lí tình huống (bài tập 3, SGK)

* *Mục tiêu :* HS biết lựa chọn cách giải quyết phù hợp trong mỗi tình huống.

* *Cách tiến hành*

1. GV chia lớp thành các nhóm nhỏ và giao nhiệm vụ cho mỗi nhóm xử lí một tình huống trong bài tập 3.
2. HS thảo luận nhóm.
3. Đại diện các nhóm lên trình bày kết quả (có thể dưới hình thức đóng vai).
4. Cả lớp trao đổi, bổ sung.
5. GV kết luận : Mỗi tình huống đều có nhiều cách giải quyết. Người có trách nhiệm cần phải chọn cách giải quyết nào thể hiện rõ trách nhiệm của mình và phù hợp với hoàn cảnh.

Hoạt động 2 : Tự liên hệ bản thân

* *Mục tiêu* : Mỗi HS có thể tự liên hệ, kể một việc làm của mình (dù rất nhỏ) và tự rút ra bài học.

* *Cách tiến hành*

1. Gọi ý để mỗi HS nhớ lại một việc làm (dù rất nhỏ) chứng tỏ mình đã có trách nhiệm hoặc thiếu trách nhiệm :

– Chuyện xảy ra thế nào và lúc đó em đã làm gì ?

– Bây giờ nghĩ lại em thấy thế nào ?

2. HS trao đổi với bạn bên cạnh về câu chuyện của mình.

3. GV yêu cầu một số HS trình bày trước lớp.

4. Sau phần trình bày của mỗi HS, GV gợi ý cho các em tự rút ra bài học.

5. GV kết luận : Khi giải quyết công việc hay xử lí tình huống một cách có trách nhiệm, chúng ta thấy vui và thanh thản. Ngược lại, khi làm một việc thiếu trách nhiệm, dù không ai biết, tự chúng ta cũng thấy áy náy trong lòng.

Người có trách nhiệm là người trước khi làm việc gì cũng suy nghĩ cẩn thận nhằm mục đích tốt đẹp và với cách thức phù hợp ; khi làm hỏng việc hoặc có lỗi, họ dám nhận trách nhiệm và sẵn sàng làm lại cho tốt.

6. GV yêu cầu 1 – 2 HS đọc phần *Ghi nhớ* trong SGK.